

УДК 378.048.02

Лабінська Богдана Ігорівна,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
b.labinska@chnu.edu.ua

РЕЦЕНЗІЯ НА «ПРАКТИКУМ З ФОРМУВАННЯ ТЕСТОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР»

У цій публікації представлено рецензію на «Практикум з формування тестової компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур», укладений колективом авторів у складі доктора педагогічних наук, професора Майер Наталії Василівни, кандидата педагогічних наук, доцента Устименко Ольги Михайлівни, кандидата педагогічних наук, доцента Борецької Ганни Едуардівни. Практикум призначений для студентів спеціальності 014 Середня освіта спеціалізацій 014.02 Мова і література (англійська), 014.02 Мова і література (французька) першого (бакалаврського) рівня. У рецензії визначено чинники, що зумовлюють актуальність видання, розкрито структуру практикуму та зміст його розділів.

Ключові слова: вчитель англійської мови і культури; вчитель французької мови і культури; практикум; професійно-методичне завдання; спеціальність 014 Середня освіта; тест; тестова компетентність.

Лабинская Богдана Игоревна,
доктор педагогических наук, профессор,
заведующая кафедрой иностранных языков для гуманитарных
факультетов,
Черновецкий национальный университет имени Юрия
Федьковича,
b.labinska@chnu.edu.ua

РЕЦЕНЗИЯ НА «ПРАКТИКУМ ПО ФОРМИРОВАНИЮ ТЕСТОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ И КУЛЬТУР»

В этой публикации представлена рецензия на «Практикум по формированию тестовой компетентности будущих учителей иностранных языков и культур», подготовленный авторским коллективом в составе доктора педагогических наук, профессора Майер Наталии Васильевны, кандидата педагогических наук, доцента Устименко Ольги Михайловны, кандидата педагогических наук, доцента Борецкой Анны Эдуардовны. Практикум предназначен для студентов специальности 014 Среднее образование специализаций 014.02 Язык и литература (английский), 014.02 Язык и литература (французский) первого (бакалаврского) уровня. В рецензии определены факторы, обуславливающие актуальность издания, раскрыты структура практикума и содержание его разделов.

Ключевые слова: учитель английского языка и культуры; учитель французского языка и культуры; практикум; профессионально-методическое задание; специальность 014 Среднее образование; тест; тестовая компетентность.

Labinska Bohdana,

Habilitated Doctor of Pedagogy, Full Professor,
Head of the Department of Foreign Languages for Humanities,
Yurii Fedkovych Chernivtsi National University,
b.labinska@chnu.edu.ua

REVIEW OF "A TEXTBOOK OF PRE-SERVICE LANGUAGE AND CULTURE TEACHERS' TEST COMPETENCY"

This publication presents a review of "A Textbook of Pre-Service Language and Culture Teachers' Text Competency" by Habilitated Doctor of Pedagogy, Full Professor Nataliia Maiier, Doctor of Pedagogy, Associate Professor Olga Ustymenko, and Doctor of Pedagogy, Associate Professor Ganna Boretska. The textbook is written for Ukrainian Bachelor students majoring in specialty 014 Secondary education, specifically in 014.02 Language and literature (English and French). This review identifies the factors that determine the relevance of the textbook and reveals the structure and the content of the textbook sections.

Key words: English language and culture teacher; French language and culture teacher; textbook; teacher professional development task; specialty 014 Secondary education; test; test competency.

За сучасних умов коригування цілей, змісту, підходів, методів і засобів навчання іноземних мов і культур у закладах загальної середньої освіти проблема вдосконалення системи контролю процесу формування та визначення сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів є ключовою. Успішне функціонування системи контролю неможливе без використання тестових технологій, а тестування є одним із методів вимірювання якості навчання та освітніх послуг.

Майбутній учитель іноземних мов і культур повинен усвідомлювати роль і місце тестування в навчальному процесі, уміти методично коректно використовувати тестування як метод контролю лише в тих випадках, де воно є дійсно доцільним для встановлення об'єктивних показників розвитку в учнів іншомовної комунікативної компетентності. Це передбачає сформованість у вчителя тестової компетентності як здатності добирати, самостійно створювати тести й ефективно використо-

увати тестові технології для реалізації контролю іншомовної комунікативної компетентності учнів та окремих її компонентів.

З огляду на викладене вище констатуємо безумовну актуальність і своєчасність видання «Практикум з формування тестової компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур», укладеного колективом авторів: доктором педагогічних наук, професором Майєр Наталією Василівною, кандидатом педагогічних наук, доцентом Устименко Ольгою Михайлівною, кандидатом педагогічних наук, доцентом Борецькою Ганною Едуардівною.

У практикумі втілено авторську концепцію формування тестової компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур на засадах студентоцентрованого навчання. Формування цільової компетентності відбувається в межах навчальної дисципліни професійно-методичної підготовки «Сучасні підходи до тестування у навчанні іноземних мов і культур» для студентів спеціальності 014 Середня освіта спеціалізацій 014.02 Мова і література (англійська), 014.02 Мова і література (французька) першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська / французька мова і друга західноєвропейська мова)».

Рецензована праця покликана допомогти студентам визначити індивідуальну траєкторію учіння та обрати індивідуальний освітній маршрут самостійної роботи з оволодіння тестовою компетентністю взагалі та з метою підготовки до практичних занять зокрема.

Практикум має чітку структуру та складається з передмови і семи розділів.

У передмові, яка звернена до студентів, автори надають стисло інформацію про особливості професійно-методичної діяльності вчителя з проектування, організації та реалізації тестового контролю для перевірки рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності та рекомендації щодо оволодіння навчальним матеріалом окремих розділів практикуму.

У першому розділі сформульовано мету вивчення навчальної дисципліни та окреслено загальні й фахові компетентності, які формуються в студентів під час вивчення навчальної дисципліни.

У другому розділі в термінах «знати», «уміти», «комунікація», «автономність і відповідальність» конкретизовано очікувані програмні результати

навчання, визначено адекватні форми, методи і технології навчання для їх формування, методи оцінювання. Усе це відповідає сучасній парадигмі вищої освіти.

У третьому розділі запропоновано тематичний план занять із зазначенням кількості годин, відведених для лекцій у межах двох змістових модулів («Теоретичні основи лінгводидактичного тестування в навчанні іноземних мов і культур»; «Методика розроблення тестів і проведення лінгводидактичного тестування іншомовної комунікативної компетентності та її складників»), практичних занять та самостійної роботи студентів.

У четвертому розділі наведено стислий контент лекцій за двома змістовими модулями. У межах першого змістового модуля розкрито проблеми класифікації тестів з іноземних мов, електронного тестування іншомовної комунікативної компетентності та її складників, тестової компетентності вчителя та учня, а в межах другого змістового модуля – методики тестування іншомовних мовленнєвих навичок, методики тестування іншомовних компетентностей в аудіюванні та читанні, методики тестування іншомовних компетентностей в говорінні та письмі. Заслуговує на схвалення формулювання мети кожного змістового модуля, основних проблем та понять, якими повинні оволодіти майбутні вчителі іноземних мов і культур.

У п'ятому розділі наведено плани семи практичних занять за такими темами: «Загальна характеристика лінгводидактичних тестів», «Методика тестування іншомовної фонетичної компетентності, компетентностей у техніці читання і техніці письма», «Методика тестування іншомовної лексичної компетентності», «Методика тестування іншомовної граматичної компетентності», «Методика тестування іншомовних компетентностей в аудіюванні та читанні», «Методика тестування іншомовної компетентності в говорінні», «Методика тестування іншомовної компетентності в письмі». Структура планів практичних занять є ідентичною. Запропоновано перелік питань для обговорення із зазначенням наукових і навчально-методичних джерел для обов'язкового вивчення студентами, додаткова література за окремими аспектами в межах проблеми, що обговорюється, професійно-методичні завдання, завдання для самоконтролю, завдання для індивідуальної роботи трьох рівнів складності. Отже, готуючись до практичних занять, студенти поглиблюють набуті на лекціях методичні знання шляхом вивчення рекомендо-

ваної і додаткової літератури, ресурсів мережі Інтернет, використовують їх для виконання професійно-методичних завдань, метою яких є розвиток методичних умінь. У такий спосіб створюються умови для взаємопов'язаного формування всіх складників тестової компетентності майбутнього вчителя іноземних мов і культур.

Заслуговує на особливе схвалення значна увага, яку приділяють автори практико-орієнтованим професійно-методичним завданням для формування і розвитку методичних умінь як компонента тестової компетентності майбутнього вчителя іноземних мов і культур, які розроблено на матеріалі французької та англійської мов. Серед них завдання для аналізу тестових завдань з метою визначення об'єкта контролю, типу і виду тестового завдання, визначення некоректних дистракторів у тестових завданнях множинного вибору, коригування / самостійне формулювання інструкції до тесту тощо. Професійно-методичні завдання для самостійного створення тестових завдань передбачають використання студентами спеціальних інструментальних програм та Інтернет-ресурсів, що уможлиблює розвиток професійно-орієнтованої ІКТ-компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур. Такий підхід авторів є не лише інноваційним, але й таким, що має високу практичну цінність і сприятиме підвищенню інтересу студентів до професії вчителя іноземних мов і культур, розвитку методичного мислення, методичної рефлексії, умінь самостійно ухвалювати методичні рішення та реалізовувати їх.

У шостому розділі докладно описано технологію реалізації системи модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень студентів: розкрито особливості поточного оцінювання навчальної діяльності студентів упродовж семестру, наведено критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (оцінюються методичні знання з теми практичного заняття), критерії оцінювання самостійної роботи студентів (оцінюються результати виконання студентами професійно-методичних завдань, які презентуються на практичному занятті у формі професійно-орієнтованої рольової гри), вимоги до заліку із зазначення об'єктів і критеріїв оцінювання, орієнтовні питання і завдання до заліку.

Цінним з погляду підготовки майбутніх учителів іноземних мов і культур до майбутньої професійно-методичної діяльності є рішення авторів використовувати індивідуальні проектні завдання, зокрема зі створення електронних тестових практикумів, як альтернативні для модульної контрольної роботи. Це, безумовно, сприятиме реалізації практико орієнтованого складника професійно-методичної підготовки студентів, які здобувають кваліфікацію вчителя іноземних мов і культур. Докладно розроблені і представлені в «Практикумі...» критерії та параметри оцінювання індивідуального проектного завдання є цінним орієнтиром у процесі самоконтролю студента за процесом і результатом його виконання.

Сучасним та інноваційним вважаємо підхід авторів до формування спеціальних методичних знань і вмінь підготовки та організації електронного тестового контролю сформованості в учнів іншомовної комунікативної компетентності та окремих її складників. Задля цього в сьомому розділі практикуму запропоновано аналітичний огляд 17 популярних хмарних інструментальних програм і Web 2.0 сервісів. У наведеному матеріалі проаналізовано переваги та недоліки використання інструментальних програм та Інтернет-ресурсів в електронному тестуванні, а також визначено особливості їх застосування для організації самостійного навчання учнів. Засоби розглянутих ресурсів дають змогу майбутнім вчителям іноземних мов і культур безкоштовно створювати електронні тестові завдання різних видів, зокрема з елементами гейміфікації, для контролю іншомовної комунікативної компетентності учнів. Після ознайомлення з інформацією про описані програми та ресурси студенти мають обрати будь-які з них для укладання власних електронних тестових завдань у процесі виконання професійно-методичних та індивідуальних проектних завдань.

Цільовою аудиторією цього унікального видання є студенти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.02 Мова і література (англійська), 014.02 Мова і література (французька), а також аспіранти, докторанти, викладачі, які на теоретичному та практичному рівнях розв'язують проблеми професійно-методичної підготовки майбутніх учителів іноземних мов і культур.

Отримано 21.10.2019